

anden Side villet gøre Præsten til en umulig Person, som ikke kunde regne og daarlig nok skrive, og som ikke havde Tid til at foretage dette Tilsyn o. s. v., men det er jo slet ikke rigtigt. I Almindelighed er Præsten velskikket til dette Hverv. Præsten har altid givet Lærerne al fornøden Frihed i deres Maade at undervise paa, og Lærerne skal nok komme til at erkende, at det er et stort Gode, især hvis man faar Skoleinspektørerne indført, og de faar dem paa Nakken. Præsten uniformerer ikke Skolen, og netop derfor er det, han møder Modstand og bliver forkastet fra anden Side.

Disse to grundforskellige Opfattelser vil særlig tilspidse sig i den Stilling, der tages til Punkt 2 i Lærermødets Resolution, som blev vedtaget paa Skolemødet i 1921, hvori det hedder, at der desuden skal indføres visiterende, vejledende Konsulenter, som fører Tilsyn med samtlige Fag — det er omtrent den samme Ordlyd, vi har her i Lovforslaget. Da der efter det Referat af den dømme, som blev udsendt af dette Lærermøde, var udtalt, at Minister Appel havde givet en vis Tilslutning til det Krav, vilde jeg gøre mit til at imødegaa noget saadant. Jeg skrev saa en Artikel i vore Venstreblade oppe i Nordjylland, „Aalborg Amtstidende“ og „Vendsyssel Tidende“, under Titlen „De nye Skoleinspektører“, og det foranledigede en meget livlig Diskussion i Pressen deroppe. Denne Diskussion bredte sig ogsaa til andre Blade og fremkaldte en Mængde Indlæg fra Lægfolk og Lærere, og det var glædeligt for mig at se, at det store Flertal af disse Indlæg gav mig Medhold i mit Syn paa disse Skoleinspektører.

Jeg fremhævede i den Artikel, at det Spørgsmaal, som her var rejst, ikke videre berørte Lærerne i Købstæderne, hvor man jo har Direktører og Inspektører i Forvejen og ogsaa i nogen Grad har den Uniformitet i Skolevæsenet, som jeg vilde modarbejde ogsaa bredte sig til Landet. Nu ser jeg ganske vist, at Lovforslaget omfatter ogsaa Købstadlærerne. Det faar Betydning, naar man kommer til at tale om, hvilke Folk disse Amtsskoleinspektører skal være. Det har aabenbart været Meningen, og det skal ogsaa nok vise sig, at det særlig er Landsbykolens selvstændige og frie Stilling, der er truet. Det er navnlig Landsbylærerne, denne Resolution vender sig imod, og derfor er det maaske ganske naturligt, at Flertallet af dem, der stemte for den, var Købstadlærerne — men det er jo vanskeligt at udrede.

Men at kalde disse visiterende Embeds-

mænd, der skal føre Tilsyn i samtlige Fag, for Konsulenter, er efter mit Skøn kun Blaar i Øjnene paa Lægfolk og Rigsdagsmænd m. fl., og ogsaa paa Landsbylærerne; og fra betydende Hold er man jo ogsaa heller slet ikke i Tvivl om, at Meningen er, at de skal være Inspektører. Det er jo, som det har været nævnt af tidligere Talere, saaledes, at en Konsulent kommer kun, naar man kalder paa ham, og naar han saa kommer, behøver man ikke at følge de Raad, han giver; det maa man selv afgøre. Men Inspektøren, der visiterer, der vejleder og fører Tilsyn i samtlige Fag, han kommer ukaldet, han giver sine Raad og Anvisninger, og han protokollerer og indberetter alt, hvad han iagttaget. Det kommer let til at gaa med ham ligesom med Gendarmerne, da vi havde dem; de skulde have Resultater at indberette, og det skaffede de sig jo ogsaa. Han giver sine Raad og Anvisninger, men han lægger Mærke til, om de bliver fulgt, det kan man være sikker paa, og naar en Lærer skal forflyttes, vil hans Udtalelser om denne Lærer komme til at veje tungt. Derved bliver han en meget mægtig Mand. De Metoder, han ønsker fulgt, og de Kæphesten, som det er sagt, han vil ride, skal der en meget rank Ryg hos en Lærer til at gaa imod.

Jeg tvivler heller ikke om, at disse Inspektører vil blive sammenkaldt til Kursus og der faa Besked om, hvilke moderne Teorier de nu skal følge, og hvilke Metoder den for Tiden siddende Minister ønsker anvendt —, eller maaske den ærede Førstander for Statens Lærerskole bliver den, der kommer til at give Tonen og Metoderne an; det kan jo meget vel tænkes.

Men et saadant systematisk og paa alle Landsbyskolelærere stadigt virkende Tryk skal nok gøre sin store Virkning, især efter som Lærerstanden fornyes, og der kommer nye og unge Lærere til, som attraar Forflyttelse. Saa vil det gaa saadan, at det let bliver ham, Konsulenten, Lærerne først og fremmest tænker paa at gøre til Maade, og Hensynet til Forældrene og deres Repræsentanter kommer let til at træde langt i Baggrunden i Lærernes Bevidsthed. Jeg har nok set ogsaa gennem, hvad der har været fremført i Bladene, at der er nogle Lærere, der tror, at disse Inspektører bliver saadan nogle særlig rare og tjenende Aander, der i al Ydmyghed vil være til Støtte for Lærerne. Ja, det kan hænde. Sligt kan hænde, det vil jeg slet ikke benægte, men det er nu ikke det, vi er vant til at se hos overordnede Embedsmænd, og vi kan være temmelig sikre paa, at disse Skoleinspektører, der